

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 3285/2020
07.10.2020. године
Београд

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија Звездане Лутовац, председника већа, Јелене Боровац и Драгане Маринковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., кога заступа пуномоћник Милица Ножица, адвокат из ..., против тужених малолетних ББ и ВВ, обе из ..., које заступа мајка ГГ из ..., као законски заступник, чији је пуномоћник Радољуб Р. Дошовић, адвокат из ..., ради вршења родитељског права, одлучујући о ревизији тужених изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж2 128/20 од 28.04.2020. године, у седници одржаној 07.10.2020. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужених и **УКИДАЈУ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж2 128/20 од 28.04.2020. године и пресуда Основног суда у Куршумлији П2 89/2018 од 10.12.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Основног суда у Куршумлији П2 89/2018 од 10.12.2019. године, ставом првим изреке одлучено је да се мења пресуда Основног суда у Нишу П2 242/2015 од 02.10.2015. године у трећем ставу изреке, тако што ће се лични односи тужиоца са малолетном децом ББ и ВВ одржавати до дана правноснажности ове пресуде и три месеца после тога у времену које је одређено решењем о привременој мери П2 20/17 од 29.06.2017. године, на начин ближе описан у изреци, а затим по протеку три месеца од дана правноснажности ове пресуде, лични односи ће се одржавати у време и на начин ближе описан у изреци. Ставом другим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж2 128/20 од 28.04.2020. године, одбијене су као неосноване жалбе тужиоца и тужених и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужене су благовремено изјавиле ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11 87/18) и утврдио да је ревизија тужених основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању пресудом Основног суда у Нишу П2 242/15 од 02.10.2015. године, разведен је брак родитеља малолетних ББ рођене ...2009. године и ВВ рођене ...2013. године, деца су поверена мајци на самостално вршење родитељског права, а лични односи оца са децом ће се одвијати по претходном договору родитеља у складу са потребама и жељама мал. деце. У овом тренутку постоји прекид у комуникацији деце са оцем, те не постоји однос блискости и поверења који би требало да постоји између родитеља и деце, па је у најбољем интересу деце да одмах почну да одржавају личне односе са оцем за сада у краћем трајању, а касније и дуже. Малолетна деца живе са мајком у ..., док отац деце живи у ... и у току овог поступка по предлогу тужиоца донето је решење о привременој мери којим су уређени лични односи и виђање деце са оцем по предлогу Центра за социјални рад у На основу стручног мишљења Центра за социјални рад из ... и Центра за социјални рад из ..., између којих је успостављена сарадња приликом одлучивања о моделу виђања оца и деце, утврђено је да отац има капацитете да препозна потребе деце и може успешно да организује живот са малолетном децом током реализације виђања, па су дати предлози модела виђања од стране оба Центра, за период у прва три месеца, а затим по успостављању односа блискости и поверења одржавање личних односа би се одвијало тако што ће отац преузимати децу сваког првог и трећег петка у месецу у 18.00 сати испред зграде где деца живе са мајком и враћати их у недељу у 17.00 сати, као и да деца бораве код оца 15 дана летњег и 5 дана зимског распуста, на дан Крсне славе оца, другог дана рођендана деце, Нове године, Васкрса и Божића.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да су испуњени услови за измену претходне одлуке о одржавању личних односа малолетне деце са оцем, па је на основу сагласности странака о поштовању модела уређеног решењем о привременој мери и прихватајући стручна мишљења Центара за социјални рад, одржавање личних односа малолетне деце са оцем уређено за прва три месеца од дана правноснажности пресуде како би се успоставио однос блискости и поверења у терминима привремене мере, с тим што се виђања могу одвијати и ван ... јер тужилац поседује материјалну и стамбену сигурност и све услове за боравак и правилан развој деце, а након тога по предложеном моделу органа старатељства.

По оцени Врховног касационог суда, основано се у ревизији тужених указује да је одлука о измени начина одржавања личних односа донета уз погрешну примену материјалног права.

Право малолетне деце да одржавају личне односе са родитељем са којим не живе одређено је у члану 61. Породичног закона (ПЗ), као и Конвенцијом УН о правима детета. Родитељ који не врши родитељско право има право и дужност да издржава дете, да са дететом одржава личне односе и да о питањима која битно утичу на живот детета одлучује заједнички и споразумно са родитељем који врши родитељско право по члану 78. став 3. наведеног закона. Правноснажна судска одлука о вршењу родитељског права у које спада и одржавање личних односа детета са другим родитељем, може се изменити ако су се у међувремену промениле околности на којима је заснована претходна одлука и ако је то у најбољем интересу детета у

смислу чланова 6. и 266. став 1. ПЗ. Тужбу за вршење родитељског права могу поднети дете, родитељи детета и орган старатељства према члану 264. став 1. наведеног закона, па је у овим споровима дете као титулар права која се штите активно легитимисано. Међутим, у случају када се дете у таквој парници не појављује као тужилац, стварна легитимација тужених се везује за чињеницу да је одговарајућа дужност везана за њега. Полазећи од тога да се родитељско право дефинише као дужност родитеља (члан 67. ПЗ), да се старају о личности, правима и интересима детета, онда у спору за вршење родитељског права стварна легитимација припада родитељима, независно од легитимације детета.

Сагласно наведеним законским одредбама, тужба за измену одлуке о вршењу родитељског права је преображајна тужба, јер титулар права своје право на промену по закону може остварити само доношењем нове судске одлуке која делује за убудуће (преображајна – конститутивна пресуда), а новом одлуком о вршењу родитељског права мењају се права и дужности оба родитеља у погледу садржине и обима вршења права. Дакле, како је дете субјект права, то се правно дејство пресуде односи на родитеље уколико се пресудом мења претходна одлука о вршењу родитељског права (у конкретном случају о начину одржавања личних односа малолетне деце са оцем).

Имајући у виду да су нижестепене пресуде донете у парници у којој су као тужене означена малолетна деца по тужби оца као другог родитеља који не врши родитељско право, али има право и дужност да са децом одржава личне односе, то је у поступку као тужена морала учествовати мајка, као родитељ који самостално врши родитељско право на основу одлуке суда, на коју се односи правно дејство пресуде којом се мења претходна одлука о одржавању личних односа малолетне деце са оцем. Због тога је Врховни касациони суд морао да укине нижестепене пресуде како би се употпунила процесна заједница на страни тужених.

Првостепени суд ће у поновном поступку отклонити наведени недостатак, имајући у виду да је мајка као родитељ који самостално врши родитељско право учествовала у поступку као законски заступник мал. деце, те руководећи се најбољим интересом малолетне деце одлучити о захтеву којим се тражи измена одлуке о одржавању личних односа.

На основу члана 416. став 2. ЗПП, Врховни касациони суд је одлучио као у изреци.

Председник већа – судија
Звездана Лутовац, с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Марина Антонић